

другого боку, традиційній для української поезії ліричній сповідальності, яка не дозволяє встановити “здорову” дистанцію між “я” і світом, порушуючи рівновагу між заангажуванням і скепсисом.

Чи зараз, через шість років після акцій “Маскульту”, можна констатувати, що декларації А. Бондаря обросли реальним змістом? Чи спостерігаємо народження “нової поетичної традиції”? Певною мірою так: шляхом поезики “Маскульту” рушило кілька доволі яскравих і активних авторів наймолодшого на сьогодні покоління – Сашко Ушкалов, Павло Коробчук, Андрій Любка, почасти – Олег Коцарев. Однак є й симптоми згортання тенденції – найновіша збірка віршів С. Жадана “Ефіопія” (2009) свідчить про його повернення до ощадливої карбованої силабо-тоніки, яку він культивував у 1990-х. Тому накреслити криву подальшої долі українського персонізму і спробувати визначити його місце в поезії нового тисячоліття, вочевидь, можна буде лише з перспективи наступних років.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрухович Ю. Американська поезія 1950–60-х років: постаті і середовища // *Заніски* “Перекладацької майстерні 2000–2001”. – Львів, 2002. – Т. 3.
2. *День смерті пані День*: Американська поезія 1950–60-х років у перекладах Юрія Андруховича. – Харків, 2006.
3. *Задуря Б.* Поет розмовляє з народом. – Харків, 2007.
4. *Маскульт*: поетичний концерт // Режим доступу: http://www.brama.com/news/press/030119maskult_poetryconcert.html/.
5. *Обертас О.* Поетичний концерт “Маскульт” у Києві // *Смолоскип* України. – 2003. – № 1(90). – С. 2.
6. *Cieślak M.* “To moja pora lunchu, więc idę na spacer”, czyli o “ja” w poezji Franka O’Hara // Режим доступу: <http://www.podteksty.pl/index.php?nr=8/>.
7. *Koehler K.* O’haryzm // *Brulion*. – 1990. – № 14/15.
8. *Kornhauser J.* Po festiwalu złudzeń // *Tygodnik Powszechny*. – 2000. – № 4.
9. *Lehman D.* Ostatnia awangarda // *Literatura na świecie*. – 2006. – № 3–4.
10. *Lehman D.* The Last Avant-Garde. The Making of the New York School of Poets. – New York, 1998.
11. *Literatura na świecie*. – 1986. – № 7.
12. *O’Hara F.* Personism. A Manifesto // *The Collected Poems of Frank O’Hara* / Ed. by D. Allen. – New York, 1971.
13. *O’Hara F.* Twoja pojedynczość / Przekł. i oprac. P. Sommera. – Warszawa, 1987.
14. *Parnas bis.* Słownik literatury polskiej urodzonej po 1960 roku / Oprac. P. Dunin-Wąsowicz, K. Varga. – Warszawa, 1998.
15. *Przybylski R.* Pustelnicy i demony. – Kraków, 1994.
16. *Śliwiński P.* Przygody z wolnością. Uwagi o poezji współczesnej. – Kraków, 2002.
17. *Świetlicki M.* Koehleryzm // *Brulion*. – 1991. – № 16.
18. *Wencel W.* Nowa Polska, stare idee (o literaturze i jej krytyce w III RP) // *Arcana*. – 2002. – № 43 (1).

Наші презентації

Ігор Бондар-Терещенко. У задзеркаллі 1910–30-их років: Науково-популярне видання. – К.: Темпора, 2009. – с. 528, іл.

Пропонована книжка – цікавий несподіваний погляд на так званий “радянський” культурний процес 1910–1930-х років ХХ століття: кризь своєрідне “задзеркалля” офіційної епохи і зсередини – через листування, спогади, щоденникові нотатки. Зокрема, ідеться про взаємовідношення життя й мистецтва, влади й діячів культури, їх роль та місце в умовах радянської ідеології.

життєствердний акцент і гуманістичні засади творчості П. Загребельного й І. Андрича, ілюструє універсальність, всеосяжний характер матеріалу романів, засвідчує закладені в них перспективи, які можуть розкриватися за участі втіленого в міфології окремого національного культурного досвіду, квінтесенції інонаціональної ментальності, що простежується у вирішенні універсальних філософських проблем в українській та сербській літературі другої половини ХХ сторіччя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрић И. На Дрини ћуприја. – Сарајево: Свјетлост – Београд, 1967. – 461 с.
2. Войтович В. Українська міфологія. – К., 2005 – 664 с.
3. Глигорић В. Иво Андрић // Андрић И. Избране приповетке. – Нови Сад, 1956. – С. 5 – 43.
4. Дончик В. Истина – особистість: Проза Павла Загребельного: Літературно-критичний нарис. – К., 1984. – 248 с.
5. Загребельний П. Диво // Твори: У 6 т. – К., 1979. – Т. 2. – 575 с.
6. Загребельний П. Неложними устами: Статті, есе, портрети. – К., 1981. – 479 с.
7. Загребельний П. Первоміст // Твори: У 6 т. – К., 1980. – Т. 3. – С. 431–679.
8. Загребельний П. Український шлях // Думки наррозхрист. 1974 – 2003. – 2 вид. – К., 2008. – С. 211–229.
9. Зборовська Н. Стильовий портрет шістдесятництва // Слово і Час. – 2001. – № 12. – С. 26–42.
10. Истoрия литературы западных и южных славян: В 3 т. – М., 1997.
11. Јереміћ Љ. На Дрини ћуприја – Андрићева вечна задужбина // Зборник о Андрићу/ Прир. Р. Вучковић. – Београд, 1999. – С. 73–92.
12. Константинович З. Художественное наследие Иво Андрича как посредник между славянским и неславянским миром // Славянские культуры и мировой культурный процесс. – Минск, 1985. – С. 357 – 361.
13. Кораћ С. Жена у Андрићевим приповеткама // Зборник радова о Иви Андрићу. – Београд, 1979. – С. 549–582.
14. Митолошки речник / Булат П., Чајкановић В. – Београд, 2007. – 168 с.
15. Мифы народов мира: Энциклопедия. – В 2 т. / Гл.ред. С.А. Токарев. – М., 1998. – Т. 2. – 719 с.
16. Мругальський М. Деконструкція – постструктуралізм – деконструктивізм (Пер. з польської) // Література. Теорія. Методологія. – К., 2006. – С. 333 – 377.
17. Наєнко М. Художня література України: Від міфів до реального модерну. – К., 2008. – 1064 с.
18. Павло Загребельний: Я обираю великі душі, які сяють нам тисячоліття. Розмова з письменником // Вітчизна. – 2004. – № 7–8. – С. 90–98.
19. Палій О. Міфологічна парадигма чеського постмодерністського роману // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. – Спецвипуск. – К., 2009. – С. 274 – 285.
20. Радовић Ђ. Игра за живот // Критичари о Андрићу. – Београд, 1962. – С. 71–102.
21. Рудяков П. Між вічністю і часом: Життя і творчість Иво Андрича. – К., 2000. – 144 с.
22. Секулић И. Исток у приповеткама Ива Андрића // Критичари о Андрићу. – Београд, 1962. – С. 57–71.
23. Сиваченко Г. Парадокси словацького роману. – К., 1993. – 174 с.
24. Словенска митологіја: Енциклопедијски речник. – Београд, 2001. – 736 с.
25. Срејовић Д., Цермановић А. Речник грчке и римске митологије. – Београд, 2004. – С. VII–LIX.
26. Уметничка баштина Србије / Поповић Љ., Сковран А., Амброзић К. – Београд, 1984. – 234 с.
27. Leksykon symboli. – Warszawa, 1992. – 198 s.

Альманах “ЛітАкцент”. – К.: Темпора, 2008. – 544 с., іл.

Перший випуск альманаху “ЛітАкцент” пропонує неупереджений – інколи дискусійний – фаховий погляд на проблеми розвитку сучасної літератури (української та зарубіжної), критичні відгуки на книжкові новинки, а також серію інтерв'ю з популярними письменниками. До альманаху ввійшли матеріали кількох рубрик інтернет-видання “ЛітАкцент” – спільного проекту Національного університету “Києво-Могилянська академія” та видавництва “Темпора”. Це своєрідна літературно-критична панорама кінця 2007-го – першої половини 2008-го років.

6. *Калинець І.* Зібрання творів: У 2 т. – К., 2004. – Т. 2: Невольничча муза. – 544 с. – (Першотвір).
7. *Капанов С.* “Ісе Моногатарі” як пам’ятка релігійно-філософської культури доби Хейан. – К., 2004. – 168 с.
8. *Людкевич М.* Спів пташки на фруктовому дереві: Ліричні мініатюри, повість у листах. – Львів, 2002. – 143 с. (Серія “На добрий вечір”).
9. *Науменко Н.* Екзотична строфіка в українській поезії ХХ століття // *Актуальні проблеми слов’янської філології: Лінгвістика і літературознавство: Зб. наук. праць.* – Вип. ХІ. – К.-Ніжин, 2006. – С. 420-428.
10. *Поліщук В.* Коли жити – гордо жити! Літ. спадщина. Спогади про В.Поліщука. У вінок поету. – Рівне, 1997. – 182 с.
11. *Скирда Л.* Дзуйхіцу від сакури. – Токіо, 2006. – 247 с. – (Першотвір).
12. *Сэй-Сёнагон.* Записки у изголовья [пер. со старояп., предисл. и комментарии В.Марковой]. – М., 1983. – 333 с.
13. *Ткаченко А.* Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для гуманітаріїв. – К., 2003. – 448 с.
14. *Японские дзуйхицу / Пер. с япон.* – СПб., 1998. – 631 с.

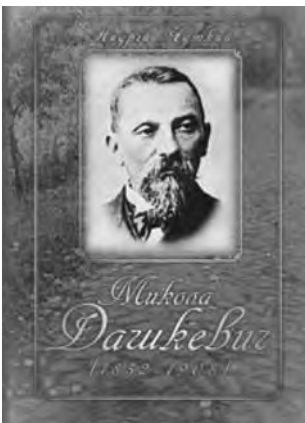
Наші презентації

Котик І. В. Екзистенційний вимір людини в поезії Юрія Тарнавського: Монографія / НАН України. Львівське відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка; Наук. ред. та автор післямови Є. К. Нахлік. – Львів, 2009. – 176 с.

У монографії досліджується поезія українсько-американського письменника Юрія Тарнавського – одного з яскравих представників українського поетичного модерну – у контексті еволюції екзистенційної проблематики, що становить одну з домінант його творчості. Праця складається з двох розділів. У першому автор здійснив діахронний аналіз поезії на основі двадцяти авторських збірок, які, на його думку, найбільш репрезентовані у літературному світі. У другому розділі він простежив за еволюцією проблематики, систематизував та проілюстрував найважливіші елементи концептуального поля “людина” в авторській поетичній картині світу.

С.С.

Андрій Чуткий. Микола Дашкевич (1852–1908). – К.: Темпора, 2008. – 528 с., іл.

Книжка присвячена визначному (але призабутому на сьогодні) українському вченому-гуманітарію Миколі Павловичу Дашкевичу (1852–1908), життя й науково-педагогічну діяльність якого автор подає в контексті суспільно-політичної ситуації в Україні ХІХ – поч. ХХ ст. На основі широкого кола архівних документів досліджено “білі плями” біографії вченого, зроблено спробу аналізу його психологічного типу, мотивів творчої діяльності. Особливий інтерес становить епістолярна спадщина М. П. Дашкевича, уперше запропонована увазі читачів.

Коцюбинського.

Видання такого за обширом штибу, як рецензоване, можна завжди доповнювати, уточнювати, виправляти. Так, навряд чи слід вважати слушним висловлене (хай навіть зі знаком запитання) припущення, що автор, який підписався криптонімом П. К. (його не можна називати анонімним, як тут-таки робить Івашків), опублікованої в журналі «Маяк современного просвещения и образованности» рецензії на Максимовичів «Киевлянин на 1840 год» (у ньому вміщено Кулішеві оповідання), – це Куліш. Далі у книжці мовиться, що рецензент «спотворив [...] прізвище» Куліша, бо в публікації «П. А. Кульма». Правильніше сказати, не спотворив, а трапилася друкарська помилка. Очевидно, згаданий рецензент – це цензор Петро Корсаков, автор рецензії на Шевченків «Кобзар» у тому ж «Маяке» за 1840 р. (підписався також криптонімом П. К.).

Пишучи про намір Куліша перекласти Гомеру «Одіссею», можна було б

згадати, що в 1880-х рр. письменник спробував-таки її перекласти, однак полишив працю, оскільки, за власним зізнанням, не мав під рукою коментованого Гомера [2, 189] (початок перекладу див.: [4]).

Автор анонімної передмови до львівського видання «Гомерова Одиссея» (переклад здійснив Петро Ніщинський), яку цитує автор рецензованого видання (77, 79), імовірно, Михайло Грушевський (його передруковано в додатках до новітнього зібрання творів Грушевського) [див.: 1].

Покажчик не завжди відповідає реальному змістові: так, коли в книжці йдеться про Кулішеву матір Катерину (зокрема, на с. 31, 85), у покажчику це прізвище не наведено.

Утім ці та інші зауваження не впливають на загальне враження, отримане від прочитання монографії. На жаль, такі дослідження не типові для нашої науки – вони унікальні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грушевський М. Твори: У 50 т. – Львів, 2008. – Т. 11 / Упор., комент. Г. Бурлака. – С. 475–483.
2. Могильнянський М. П. О. Куліш в 90-х роках: (Листи і документи) // Червоний шлях. – 1925. – № 8.
3. Панов С. И. Кузьмич Александр Петрович // Русские писатели 1800–1913. – М., 1994. – Т. 3. – С. 211.
4. Сочинения и письма П. А. Кулиша. – К., 1909. – Т. 3. – С. 517.

Федорук Олесь

Євген Маланюк. Нотатники (1936–1968): Документально-художнє видання. – К.: Темпора, 2008. – 336 с.: іл.

У виданні подаються нотатки та щоденникові записи з робочих зошитів та записних книжок відомого українського поета, історіософа та культуролога Євгена Маланюка (1897–1968). Історична доля України, осмислення причин наших поразок та невдач, спогади дитинства, ескізи творчих задумів, надзвичайно потужний потік думок, висновків, прогнозів, пророцтв, гіпотез – як продовження поетового діалогу із собою, з епохою, з рідною землею.

Книжка розрахована на широке коло читачів.

У фотододатку використано матеріали з архіву поета, що зберігається в родині його сина Богдана Маланюка в Празі, з архіву Є. Маланюка в УВАН у США, архіву упорядника.

Александр Ф'ют. Зустрічі з Іншим / Переклав з польської Я. Поліщук. – К.: Акта, 2009. – 264с.

Книжка завершує триптих А. Ф'юта, присвячений проблемі ідентичності, зокрема і власної, поступово розширюючи перспективи й ускладнюючи та збагачуючи контексти. У презентованій книжці увага зосереджена на трьох основних проблемах: перша веде на т. з. Креси зі зворотної, не польської перспективи; друга веде до інших континентів, зокрема Південної Америки, що спостерігаємо в Гомбровича та естонського філософа Кейсерлінга, а також побачена Мілошом, Словацьким, Брихтом, Косинським, Щепанським у Північній Америці; третя простежується в досвіді обох тоталітаризмів на теренах Східної і Центральної Європи. Своїми постколоніальними, анти тоталітарними та гуманістичними акцентами ця праця зацікавить українського читача, адже вона сьогодні дуже актуальна для сучасної України.

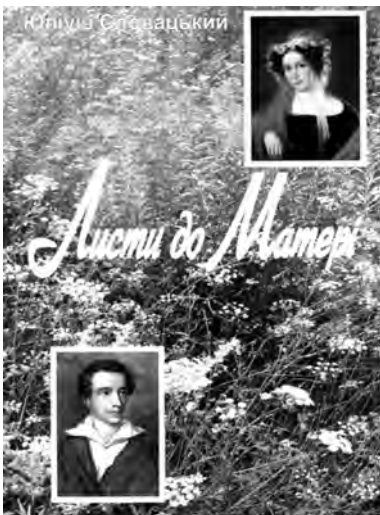
Зустрічі з Іншим вимагають нового опису літератури та способів інтерпретації світу культури.

Ця книга, ніби вступ до подальших серйозних праць, котрі незабаром повинні з'явитися. Адже світ зменшується й Інший уже стоїть на порозі.

С.С.

Юліуш Словацький. Листи до Матері: (Вибрані із кременецькими мотивами) / Пер. з польськ. М. Гецевич; [упорядкув. та вступ. ст. Т. Сеніної – директора обласного літературно-меморіального музею Ю. Словацького в м. Кременець; літ. ред. С. Винниченко]. – Тернопіль: Терно-граф, 2009. – 248 с.

Збірник "Листи до Матері" – перший із серії "Скарби епістолярної спадщини Ю. Словацького" (1809-1849) – видатного польського поета-романтика, який народився в Україні на початку XIX ст. До книжки увійшло 27 вибраних листів до його матері Соломеї Словацької-Бекю з далекої еміграції в рідний Кременець, і вперше (через 160 років після його смерті) цей діалог пропонується українською мовою. Це ніби дарунок поетові до 200-річчя від дня народження. Символічно й те, що переклад листів зроблено в Кременці, у музеї поета, колишній родинній садибі батьків, де він зробив свої перші кроки і де в сусідньому будинку доживала останні роки його мати, що берегла ці листи як найцінніший скарб.

С.С.

“Історія України-Русі” у листуванні Миколи Аркаса з Василем Доманицьким. 1906–1909 роки / Упорядкування, вступ та коментарі Інни Старовойтенко. – К.: Темпора, 2009. – с. 344, іл.

У книжці вперше друкується корпус взаємного листування автора відомої науково-популярної праці початку ХХ ст. “Історія України-Русі” М. Аркаса з її редактором – літературознавцем і публіцистом В. Доманицьким. Він нараховує 61 одиницю епістолярних джерел, охоплює період 1906–1909 рр. та є непересічним джерелом для відтворення історії першого видання праці, а також підготовчих заходів щодо 2-го видання. Останні були ініційовані В. Доманицьким і відбувалися в основному в Закопаному та Кракові. У листах детально відображений видавничий процес, що відбувався у Петербурзі під доглядом В. Доманицького, зафіксований час появи книжки, схвальні і критичні відгуки на неї, отримані від читачів, намір редактора і автора щодо перевидання “Історії”, конкретні заходи в цьому напрямі: залучення до співпраці відомих істориків і художників, підбір ілюстрацій, проведення В. Доманицьким з’їзду в Закопаному та ін. Другу частину

книжки становлять додатки, в яких зібрано 15 рецензій та відгуків на працю М. Аркаса, що друкувалися в різних тогочасних періодичних виданнях Галичини і Наддніпрянщини, листи до автора й редактора відомих сучасників із сюжетами, присвяченими “Історії України-Русі”. Вони допомагають глибше зрозуміти зміст основного корпусу епістолярію. Книжка розрахована на науковців, викладачів вузів і шкіл і всіх, хто цікавиться історією України початку ХХ ст. та її видатними постатями.

Євген Чикаленко і Петро Стебницький. Листування. 1901–1922 роки // Упорядкування: Н. Миронець, І. Старовойтенко, О. Степченко. Вступна стаття: Н. Миронець, І. Старовойтенко. – К.: Темпора, 2008. – 628 с.

У виданні на основі архівних матеріалів уперше публікується взаємне листування відомих подвижників української справи початку ХХ ст. Євгена Чикаленка (1861–1929) та Петра Стебницького (1862–1923) протягом 1901–1922 рр. У представленому корпусі документів переплелися різноманітні теми і сюжети: від громадсько-політичних, культурних, видавничих до особистих. Листи розкривають не лише зміст і характер українського руху, а й активну участь у ньому обох авторів, які, перебуваючи в Петербурзі (П. Стебницький) та в Україні (Є. Чикаленко), наполегливо і цілеспрямовано працювали над відродженням української преси та книговидавництва.

